

Жовта Н.А.,
Сокуренко А.І,
здобувачі вищої освіти групи Б 2/1,
науковий керівник:
д. е. н., професор Дубініна М.В.,
Миколаївський національний аграрний університет
(м. Миколаїв)

ІНВЕНТЕРИЗАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бухгалтерський облік, як і будь-яка наука, використовує для дослідження предметів та об'єктів певну сукупність своєрідних інструментів. Для вивчення сутності та властивостей предмета застосовують такі методи : документація та інвентаризація, оцінка та калькуляція, рахунки та подвійний запис, бухгалтерський баланс і звітність.

Інвентаризація є одним з елементів бухгалтерського обліку і контролю за станом активів і зобов'язань підприємства і виступає як обов'язкове доповнення до поточної документації господарських операцій.

Метою проведення інвентаризації є встановлення фактичної наявності засобів підприємства відповідно до облікових даних, а також реальності зобов'язань та дебіторської заборгованості.

Слід пам'ятати, що інвентаризації підлягає не тільки майно та матеріальні цінності підприємства, а й активи, що не є його власністю, облік яких ведеться на позабалансових рахунках. Інвентаризацію необхідно обережно проводити, щоб уникнути псування активів. Розбиті чи втрачені запаси означають фінансову втрату для сільськогосподарського підприємства.

Основною причиною необхідності проведення інвентаризації є виникнення господарських процесів, які з певних причин не можуть бути одразу відображені у бухгалтерських документах. До таких процесів відносять:

- природній убуток цінностей у процесі зберігання (усушка, відтік, розлив, утриска, випарювання, подрібнення, розпилювання, вивітрювання тощо);
- неточне зважування, вимірювання під час надходження або відпуску цінностей;
- пересортиця взаємозамінних матеріалів, продуктів, виробів, яка виникає під час вибуття активів (передачі у виробництво або на господарські потреби, продажу та ін.);
- помилки у первинних документах на надходження і витрачання ресурсів;
- помилкові записи в регістрах синтетичного й аналітичного обліку;
- зловживання матеріально відповідальних осіб (обмірювання, обважування, розкрадання тощо) [4, с. 12].

Інвентаризація є одним із найбільш продуктивних засобів для отримання об'єктивної та правдивої інформації щодо обліку та звітності підприємства.

За сучасних умов інвентаризація перетворюється на ефективний засіб управління не лише через максимальну реалізацію її контрольної функції, а й завдяки створенню інформаційно-аналітичного підґрунтя для прийняття виважених управлінських рішень. Водночас слід чітко розмежовувати коло завдань, які вирішуються інвентаризаційним інструментарієм, та питання, які знаходяться у сфері інтересів інших засобів внутрішньогосподарського контролю.

Інвентаризація проводиться за наказом або розпорядженням керівника підприємства. Для цього створюється постійна інвентаризаційна комісія, яка складається з: керівників структурних підрозділів, головного бухгалтера та інших досвідчених працівників, які добре знають об'єкти інвентаризації, ціни та первинний облік. Комісію очолює керівник підприємства або його заступник.

Як зазначають М.Я. Дем'яненко та В.В. Чудовець у монографії «Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку», уточнення й удосконалення існуючої класифікації видів інвентаризації покликана забезпечити максимально можливу ефективність інвентаризаційного процесу, повне виконання комплексу завдань, які необхідно вирішити в ході його здійснення [5, с. 57].

За умов неправильного (неякісного) проведення інвентаризації або не проведення взагалі підприємство втрачає грошові та матеріальні цінності. Крім того фінансова звітність, за таких умов, буде не точною, що призведе до штрафів, нарахування пені (що передбачено податковим законодавством).

Отже, інвентаризація є однією з невідомих складових бухгалтерського обліку. Вона дозволяє визначити фінансові результати як великих так і малих підприємств, отримати повну та неупереджену інформацію щодо стану активів, капіталу та зобов'язань, за умови її правильного проведення.

Кваліфікована інвентаризаційна комісія, план проведення інвентаризаційної роботи, раптовість проведення інвентаризації, послідовності процесу її проведення (опломбування місць зберігання цінностей, перевірка правильності роботи ваговимірювальних приладів, одержання останніх звітів, взятих у матеріально відповідальних осіб з відповідною підпискою), дотримання правил підрахунку цінностей, ретельне оформлення документів та оперативність визначення результатів інвентаризацій – все це забезпечить якісне проведення будь-якої інвентаризації.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: [підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / За заг. ред. Ф.Ф. Бутинця; 8-е вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2009. – 912 с.
2. Бардаш С.В. Інвентаризація: теорія, практика, комп'ютеризація./ С.В. Бардаш. – Житомир: ЖІТІ, 1999. – 372 с 4.
3. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014. № 879. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
4. Дем'яненко М.Я. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку: Монографія / М.Я. Дем'яненко, В.В. Чудовець. – Київ ННЦ “Інститут аграрної економіки”, 2008. – 267с.